

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Державне регулювання ринку цінних паперів передбачає здійснення комплексних заходів щодо впорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері. Метою роботи НКЦПФР у напрямі державного регулювання є узгодження інтересів усіх суб'єктів фондового ринку. У цьому процесі реалізуються різні підходи до регулювання професійних учасників фондового ринку, інституційних інвесторів та емітентів цінних паперів, але при цьому забезпечуються рівні права, максимальна прозорість ринку та однаковий доступ до ринку усіх його суб'єктів.

Регулювання діяльності емітентів цінних паперів

Основні завдання Комісії в частині регулювання діяльності емітентів цінних паперів:

- реєстрація усіх випусків акцій, облігацій підприємств, облігацій внутрішньої місцевої позики, фінансових інструментів ринку цінних паперів, похідних;
- встановлення вимог та стандартів щодо таких випусків та здійснення контролю за дотриманням емітентами порядку реєстрації таких випусків;
- розробка нормативних документів щодо емісійної діяльності учасників ринку;
- ведення загального реєстру випусків цінних паперів;
- сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів;
- узагальнення практики застосування законодавства України з питань емісії та обігу цінних паперів в Україні та його покращення;
- сприяння розвитку ринку цінних паперів та похідних (деривативів);
- удосконалення засад корпоративного права.

Оскільки питання покращення інвестиційного і корпоративного іміджу країни потребує комплексного підходу, при НКЦПФР був створений постійно діючий дорадчий орган - Експертна рада з питань корпоративного управління. В межах її компетенції у 2013 році було розглянуто низку важливих питань щодо організації роботи органів акціонерного товариства та корпоративного секретаря, внесення змін до законодавства, шляхів вирішення проблеми «мертвих душ» як наслідку масової приватизації, механізмів спадкування акцій, методології оцінки системи корпоративного управління компаній аудитором та інше.

У той же час, для покращення системи корпоративного управління та підвищення якості діяльності емітентів цінних паперів, Комісія у 2013 році підготувала та прийняла низку нормативно-правових актів. Серед них:

Порядок реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, що створюються у процесі приватизації та корпоратизації;

Порядок реєстрації випусків акцій акціонерних товариств, створених до набрання чинності Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», та переведення таких випусків у систему депозитарного обліку;

Порядок здійснення емісії та реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, які створюються шляхом злиття, поділу, виділу чи перетворення або до яких здійснюється приєднання;

Порядок заміни свідоцтва (свідоцтв) про реєстрацію випуску (випусків) емісійних цінних паперів у зв'язку зі зміною найменування емітента та/або зміною форми існування цінних паперів;

Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу публічного або приватного акціонерного товариства;

Зміни до Порядку реєстрації випуску акцій при зміні розміру статутного капіталу акціонерного товариства;

Порядок анулювання викуплених акціонерним товариством акцій без зміни розміру статутного капіталу;

Порядок організації проведення аукціонів у провадженні у справах про банкрутство та вимог до їх організаторів стосовно майна державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків, управління якими здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Регулятор також займався удосконаленням порядку реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії, питання скасування реєстрації випусків акцій, порядку визнання емісії недобросовісною та недійсною, а також порядку емісії облігацій підприємств та їх обігу.

Особливо варто зазначити, що у 2013 році Комісія врегулювала довгоочікуване питання щодо порядку надання дозволу на розміщення та обіг цінних паперів українських емітентів за межами України та затвердила перелік іноземних фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України. Крім того, регулятор у 2013 році вирішив питання удосконалення системи розкриття інформації емітентами цінних паперів.

Бухгалтерський облік та аудит на ринку цінних паперів

Основним завданням бухгалтерського обліку, як відомо, є формування повної і достовірної інформації про діяльність підприємства. Звітність є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку і являє собою систему показників, що характеризують фінансовий і майновий стан підприємства та результати його діяльності.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність, починаючи з 2012 року, складають фінансову звітність за Міжнародними стандартами. Професійні учасники фондового ринку, в свою чергу, розпочали розкривати інформацію про свою діяльність за Міжнародними стандартами фінансової звітності з 1 січня 2013 року. Відзначимо, що упорядкування фінансових звітів відповідно до міжнародних норм сприятиме розвитку ринку капіталу, залученню інвестицій, інтеграції економіки України у світову фінансову спільноту.

З метою розробки та здійснення комплексних заходів з питань бухгалтерського обліку, аудиту та внутрішнього контролю в системі корпоративних відносин, а також створення передумов для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності на фондовому ринку України, протягом 2013 Консультативною радою з бухгалтерського обліку та аудиту на ринку цінних паперів при НКЦПФР була проведена важлива та значна робота, результатом якої є прийняття Комісією низки нормативно-правових актів.